

gemaakt worden tussen de scholen onderling, volgens het principe van de gelijke behandeling uit het Schoolpact.

4 Doelstellingen

Zoals vastgelegd beoogt het regeerakkoord 2014-2019 met dit uitvoeringsplan een verdere reductie van de hoeveelheid restafval van gezinnen en bedrijven, bestemd voor eindverwerking. In het kader van een duurzaam materialenbeleid is het belangrijk om materialen efficiënt te gebruiken en maximaal in de kringloop te houden om zo op termijn te evolueren naar een volledig circulaire economie. Materialen storten of verbranden gaat lijnrecht tegen die doelstelling in: het materiaal wordt vernietigd en/of definitief uit de kringloop verwijderd. Daarom is het zinvol de hoeveelheid restafval zoveel mogelijk in te perken. Vlaanderen formuleert een doelstelling enerzijds voor het huishoudelijk restafval en anderzijds voor het gelijkaardig bedrijfsrestafval.

Naast een doelstelling voor de hoeveelheid restafval is het ook belangrijk om de totale hoeveelheid afval die elke inwoner jaarlijks produceert verder terug te dringen en op te volgen.

4.1 Huishoudelijk afval

Volgens het uitvoeringsplan 'Milieuverantwoord beheer van huishoudelijk afval 2008-2015' mocht een gemeente maximaal 180 kg restafval per inwoner produceren vanaf 2010. Die doelstelling gold voor alle gemeenten, hoewel gemeenten onderling sterk verschillen. Ook de mate waarin zij via hun beleid de hoeveelheid restafval kunnen beperken, verschilt sterk. Om die verschillen op te vangen, hadden bepaalde gemeenten recht op een correctiefactor. Die correctiefactor leidde echter regelmatig tot discussies tussen gemeenten.

In de vorige planperioden konden gemeenten het vergelijkbaar bedrijfsafval (restafval én selectieve stromen) dat zij inzamelden op hun grondgebied administratief scheiden van hun totaal ingezamelde hoeveelheid huishoudelijk afval. Ongeveer de helft van de gemeenten deed dat. Het vergelijkbaar bedrijfsafval administratief scheiden kon op zes manieren. Enkele daarvan baseerden zich op een correcte meting van het afval, maar volgens andere methodes was een ruwe schatting van het ingezamelde bedrijfsafval voldoende. Bovendien betekende de afsplitsing een administratieve last, zowel voor de gemeenten als voor de OVAM, die de cijfers controleerde. Ten slotte gaf deze werkwijze in combinatie met de correctiefactor aanleiding tot moeilijk interpreteerbare resultaten.

4.1.1 Belfius-categorieën als basis voor een nieuwe doelstelling

In plaats van één doel te stellen voor alle gemeenten en een correctiefactor te gebruiken om de gemeenten te kunnen vergelijken, stelt het nieuwe uitvoeringsplan clusters van vergelijkbare gemeenten op.

Het plan gaat uit van de Belfius-indeling, een bestaande sociaal-economische typologie van gemeenten, ontwikkeld door Belfius Bank.

De Belfius-indeling levert voor Vlaanderen zestien clusters op:

- de Belfius-indeling sluit aan bij de belangrijkste conclusies uit de demografische en ruimtelijke studies die in het kader van dit uitvoeringsplan werden uitgevoerd (zie ook 2.4). Factoren als vergrijzing, migratie, toerisme en verstedelijking zijn ook in het kader van het afvalbeheer cruciaal;
- de clustering past binnen de doelstelling van het uitvoeringsplan om meer in te zetten op maatwerk voor de lokale besturen;

- de sociaaleconomische typologie van Belfius is de enige in Vlaanderen die zoveel factoren in rekening brengt. Ze is bekend bij de lokale besturen en wordt ook door veel van hen gebruikt.

Een overzicht van de zestien Belfius-clusters met de concrete gemeenten per cluster is terug te vinden in bijlage 3.

Bij de opmaak van dit uitvoeringsplan is gekozen voor de toen geldende Belfius indeling, namelijk die van 2007. Op basis van deze indeling zijn doelstellingen geformuleerd. Op 14 maart 2018 publiceerde Belfius een update van zijn typologie van de gemeenten.

De Belfius-indeling is gebaseerd op 150 variabelen samengevat in 5 grote dimensies: aanwezigheid van voorzieningen in een gemeente, levensstandaard van de bevolking, landelijk karakter versus verstedelijkingsgraad, leeftijds piramide en economische activiteit.

Het uitvoeringsplan, zoals goedgekeurd door de Vlaamse regering op 16 september 2016 bevatte een actie om op het moment dat Belfius de indeling actualiseert, het werken met clusters te evalueren en te berekenen wat het effect van die actualisering op de doelstellingen is. De impact van deze actualisering op de doelstellingen is significant, waardoor per cluster nieuwe doelstellingen worden geformuleerd.

Het nieuwe uitvoeringsplan formuleert voor elke Belfius-cluster een eigen doelstelling. Vergelijkbare gemeenten krijgen daardoor dezelfde doelstelling. Gemeenten die door omstandigheden hogere restafvalcijfers hebben, zoals kustgemeenten, krijgen een minder strenge doelstelling dan bijvoorbeeld landelijke gemeenten. Zo creëert het uitvoeringsplan meer maatwerk voor en door de lokale besturen. Ook voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is die werkwijze een opportuniteit om een meer gediversifieerd beleid te voeren.

Actie 4: Ter voorbereiding van het volgende Uitvoeringsplan zal het werken met clusters in kaart gebracht worden, met als doel het werken op maat te versterken naar een volgende planperiode.

Het werken met groepen van gemeenten met analoge sociaal-economische kenmerken is volgens de eerste evaluatie een meerwaarde voor het opvolgen en het uitvoeren van het afvalbeleid (cf. lerende netwerken, benchmarking, visitaties, ...),

Met het oog op een volgende planperiode wordt de werking met cluster uitvoerig geëvalueerd en wordt verder onderzoek opgezet naar de impact van socio-economische factoren op het afvalbeleid om zo tegen een nieuwe planperiode het werken op maat te versterken.

Trekker : OVAM

Betrokkenen : VVSG en Interafval

Timing: tweede helft planperiode

4.1.2 Doelstelling voor het huishoudelijk restafval en vergelijkbaar bedrijfsrestafval

Voor de concrete berekening van de doelstellingen voor elke cluster, verwijzen we naar bijlage 4.

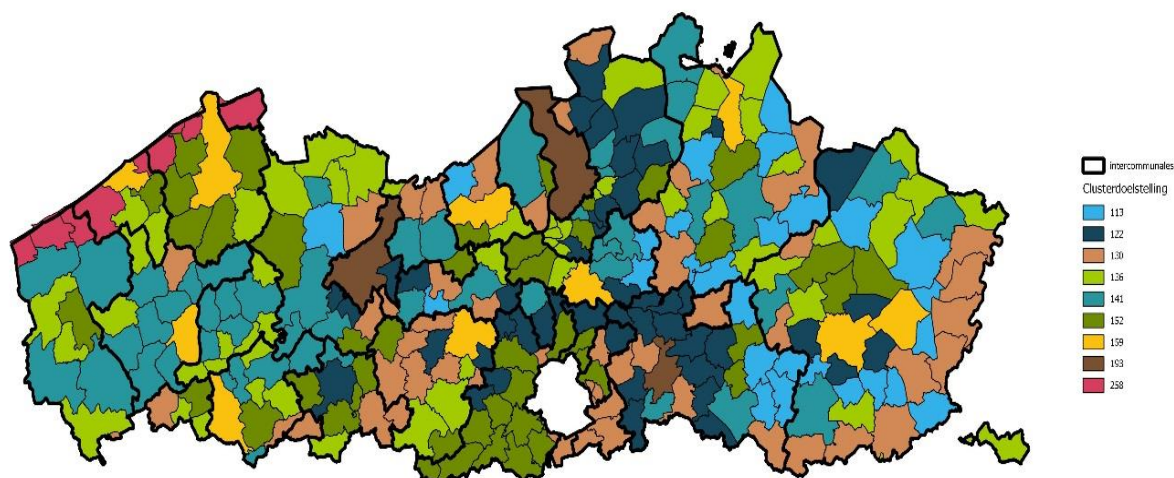
Doelstelling per gemeente

Elke gemeente mag in 2022 maximaal de hoeveelheid restafval produceren die is toegekend aan de cluster waaronder de gemeente valt, zoals vermeld in tabel 1.

Gemeenten die bij het begin of tijdens de planperiode de doelstelling voor hun cluster bereikt hebben, behouden of verbeteren hun resultaten tijdens de planperiode.

Belfius-cluster		Doelstelling tegen 2022
V5	Woongemeenten met vergrijzende bevolking	113 kg/inw
V1	Gemeenten in de stadsrand met hoge inkomens en vergrijzende bevolking	122 kg/inw
V3	Woongemeenten met hogere inkomens	
V4	Woongemeenten met toenemend aantal jongeren	
V2	Gemeenten in de stadsrand met hogere inkomens en toenemend aantal jongeren	130 kg/inw
V13	Goeduitgeruste gemeenten en kleine steden met vergrijzende bevolking	
V8	Landelijke woongemeenten met eerder vergrijzende bevolking	
V10	Gemeenten met economische activiteit en vergrijzende bevolking	136 kg/inw
V14	Goeduitgeruste gemeenten en kleine steden met toenemend aantal jongeren	
V7	Landbouwgemeenten	
V12	Gemeenten en kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit	141 kg/inw
V6	Landelijke woongemeenten met hogere inkomens	
V9	Gemeenten in de stadsrand met economische activiteit en toenemend aantal jongeren	
V11	Gemeenten met groter bevolkingsaantal en economische activiteit	152 kg/inw
V15b	Grote en regionale steden (Genk, Roeselare)	
V15c	Grote en regionale steden (Aalst, Sint-Niklaas, Kortrijk, Mechelen, Brugge, Turnhout, Hasselt, Oostende)	
V15a	Grote en regionale steden (Antwerpen, Gent, Leuven)	159 kg/inw
V16	Kustgemeenten	193 kg/inw
		258 kg/inw

Tabel 1: Doelstelling op lokaal niveau voor het huishoudelijk restafval en vergelijkbaar bedrijfsrestafval in 2022

Figuur 1: Doelstelling op lokaal niveau voor het huishoudelijk restafval en vergelijkbaar bedrijfsrestafval in 2022

Administratief scheiden van vergelijkbaar bedrijfsafval: niet langer mogelijk

Het vergelijkbaar bedrijfsafval dat lokale besturen inzamelen volgens de uitzonderingsbepaling op het contract (artikel 4.3.2 en artikel 6.1.1.4 van het VLAREMA) kan niet meer administratief gescheiden worden. Concreet wil dat zeggen dat bedrijfsafvalstoffen die naar aard, samenstelling en hoeveelheid vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen en die samen met het huishoudelijk afval worden ingezameld door of in opdracht van de gemeente, niet meer afgesplitst mogen worden van de cijfers voor het huishoudelijk afval. Zowel de doelstelling als de monitoring zal toegepast worden op de totale hoeveelheid afvalstoffen die in opdracht van de gemeente wordt ingezameld. Om dit te compenseren, werd bij de bepaling van de doelstelling aan elke cluster een hoeveelheid vergelijkbaar bedrijfsafval toegekend (zie bijlage 4).

Alleen als een lokaal bestuur gelijkaardige bedrijfsrestafvalstoffen inzamelt en daarvoor een contract afsluit met de afvalstoffenproducent, kunnen die hoeveelheden geregistreerd worden als bedrijfsafval in plaats van huishoudelijk afval. In dat geval volgen de lokale besturen voor de registratie en rapportering van die afvalstoffen en voor hun administratieve verplichtingen als inzamelaar (IHM) dezelfde regels als privaatrechtelijke inzamelaars. Deze hoeveelheden worden dus niet meer opgevolgd via de gemeentelijke enquête, maar wel zoals beschreven in punt 4.3.3 van de plantekst.

De ingezamelde hoeveelheden worden door de OVAM of door een derde partij in opdracht van de OVAM gecontroleerd. Daarom moeten de lokale besturen hun registers inzake gelijkaardig bedrijfsafval beschikbaar stellen voor de OVAM of een derde partij in opdracht van de OVAM.

De bedrijfsafvalstoffen, ingezameld door het lokaal bestuur, die onder de grens van de vergelijkbare hoeveelheden vallen, mogen in geen geval als bedrijfsafval worden geregistreerd, ook niet als ze via een gewichtsdiftarsysteem correct zijn geregistreerd. Voor het restafval worden deze cijfers opgenomen in de hoeveelheid huishoudelijk restafval. Hiervoor geldt het forfait vergelijkbaar bedrijfsafval, toegekend in de doelstelling.

Als alle lokale besturen de vooropgestelde doelstellingen¹ realiseren, dan zamelen we op Vlaams niveau in 2022 gemiddeld 138 kg restafval per inwoner in, ten opzichte van 155 kg per inwoner in 2014 (huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval). De OVAM volgt dat Vlaamse streefcijfer jaarlijks op, naast de doelstellingen op lokaal niveau.

Om de gemeenten te ondersteunen hun doelstellingen tegen 2022 te bereiken kan een doelstelling op intercommunaal niveau in eerste instantie helpen. Daarom wordt als richtsnoer en werkinstrument in tabel 2 een intercommunale doelstelling geformuleerd. Deze intercommunale doelstelling is op dezelfde wijze berekend als de Vlaamse doelstelling, namelijk gemeenten die reeds onder de doelstelling zitten, behouden hun resultaten, gemeenten met hogere restafvalcijfers halen in 2022 minstens de doelstelling voor hun cluster. Van die cijfers is een gewogen gemiddelde gemaakt per intercommunale.

Het is echter niet voldoende dat de intercommunales hun doelstelling halen, de doelstellingen op gemeentelijk niveau blijven gelden.

INTERCOMMUNALE/GEMEENTE	doelstelling per IC (kg/inw) tegen 2022
AARSCHOT	102
LIMBURG.NET	127
ECOWERF	110
INTRADURA	143
I.VL.A.	133
IBOGEM	141
IDM	125
IGEAN M&V	121
ILVA	121
IMOG	147
INCOVO	137
INTERRAND	130
INTERZA	127
IOK-AFVALBEHEER	96
ANTWERPEN	193
IVAGO	175
IVAREM	139
IVBO	169
IVIO	138
IVM	135
IVOO	171
IVVO	164
KNOKKE-HEIST	258
MIROM MENEN	141
MIROM ROESELARE	145
MIWA	145
VERKO	131
Sint-Genesius-Rode	130

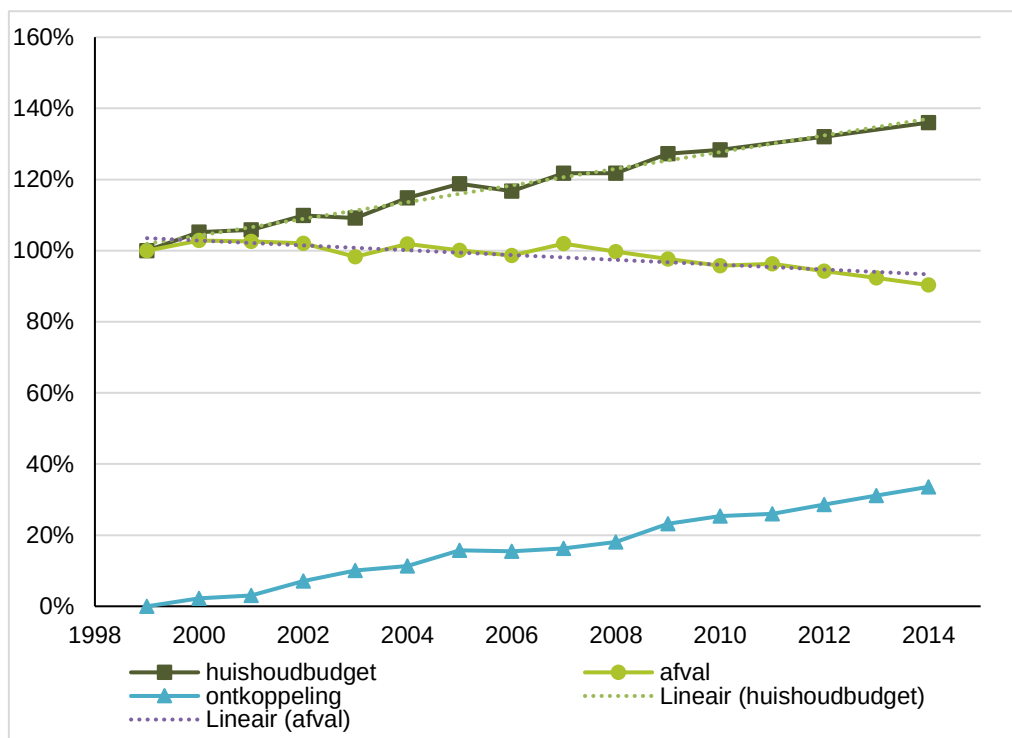
Tabel 2: Doelstelling op intercommunaal niveau tegen 2022

¹ Dit wil zeggen: gemeenten die onder doelstelling zitten behouden hun resultaten, gemeenten met hogere restafvalcijfers halen de doelstelling, vermeld in tabel 1.

4.1.3 Meer preventie

Afvalstoffen maximaal voorkomen en hergebruiken is de prioritaire doelstelling, vóór het selectief inzamelen om ze te recyclen of te verwerken. Daarom wordt in de planperiode ook de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen van nabij opgevolgd.

Vlaanderen streeft met dit uitvoeringsplan naar een verdere ont koppeling van de afvalproductie en het consumptieniveau: de evolutie van de consumptieve bestedingen van huishoudens moet losgekoppeld worden van de totale hoeveelheid huishoudelijke en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen. Momenteel is er een absolute ont koppeling tussen de bestedingen en de afvalproductie. In de toekomst mikt Vlaanderen op een ont koppeling die zich verder doorzet ten opzichte van 2012.

Figuur 2: Evolutie van de ont koppeling tussen afvalproductie en consumptieve bestedingen van huishoudens

Daarnaast streeft Vlaanderen ernaar om de totale jaarlijkse hoeveelheid huishoudelijk afval (restafval en selectieve stromen) te bevrozen op het huidige niveau, ondanks de verwachte bevolkingsgroei. Om de doelstelling voldoende robuust te maken en sterke jaarlijkse schommelingen uit te sluiten, wordt een gemiddelde gemaakt van de totale afvalberg voor drie opeenvolgende jaren (2012, 2013 en 2014). Volgens de nieuwe berekeningswijze (huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval) produceerde Vlaanderen in deze drie jaren gemiddeld 522 kg huishoudelijk afval per inwoner.

Bereikt Vlaanderen het nieuwe streefdoel, dan bedraagt de totale hoeveelheid huishoudelijk afval in 2022 nog slechts 502 kg per inwoner.

4.2 Bedrijfsrestafval

Ook het bedrijfsrestafval bevat nog aanzienlijke hoeveelheden afvalstromen die selectief ingezameld kunnen worden. Zo bleek uit een studie² in 2013 dat het bedrijfsrestafval nog steeds voor 20 procent bestaat uit materialen die in theorie gerecycleerd kunnen worden³.

Daarom luidt de doelstelling voor het bedrijfsrestafval als volgt:

15% minder bedrijfsrestafval

Tegen 2022 neemt het bedrijfsrestafval af met 15 procent ten opzichte van 2013.

Die doelstelling moet gerealiseerd worden via preventie en een betere sortering aan de bron.

De doelstelling wordt gemeten, relatief ten opzichte van tewerkstelling in Vlaanderen. Meer tewerkstelling in Vlaanderen resulteert immers in meer bedrijfsafval.

Voor 2013 bedraagt de nulmeting 795.883 ton bedrijfsrestafval⁴. Dit wil concreet zeggen dat tegen 2022 de hoeveelheid bedrijfsrestafval met 119.382 ton moet afnemen.

4.3 Opvolging van de doelstellingen

4.3.1 Opvolging doelstelling huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen (aanbod)

De OVAM volgt de hoeveelheid afvalstoffen die worden ingezameld in opdracht van gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, op. Momenteel gebeurt dit via een jaarlijkse bevraging van de gemeenten, maar in de planperiode wordt onderzocht of een meer permante digitale data-uitwisseling tussen de lokale besturen, operatoren, beheersorganismen en de OVAM realiseerbaar is, om maximaal in te zetten op het gebruik en de digitale uitwisseling van data die vandaag reeds beschikbaar zijn.

Actie 5: In de planperiode wordt de haalbaarheid van een permanente digitale data-uitwisseling via een gemeenschappelijk platform onderzocht.

Daarbij wordt de huidige manier van rapportering geëvalueerd en nagegaan wat nodig is om naar een meer permanente data-uitwisseling te gaan als manier van rapporteren ter vervanging van de jaarlijkse enquête. Op die manier zijn we in staat om het beleid sneller af te stemmen op de inzamelresultaten.

Trekker: OVAM

Betrokkenen: VVSG, Interafval, GO4CIRCLE, beheersorganismen.

Timing: planperiode

Om de doelstellingen per gemeente op te kunnen volgen, zullen bij een eerstvolgende VLAREMA wijziging de artikels 7.2.1.3, 7.3.2.1 en 7.3.2.2 van het VLAREMA worden gewijzigd, zodat de gemeentelijke overheid of vereniging van gemeenten niet alleen de door de gemeente of in opdracht van de gemeente ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen moet registreren en rapporteren, maar alle huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen

² Monitoringsprogramma gemengd bedrijfsafval, OVAM, 2013.

³ Het betreft het percentage aan economisch én technisch recycleerbaar materiaal dat hoogwaardig kan gerecycleerd worden

⁴ Exclusief het gemengd bouw- en sloopafval.

die met de (stilzwijgende) toelating van de gemeente op het gemeentelijk grondgebied worden ingezameld.

Vanaf de rapportering van de inzamelcijfers van 2017 kunnen gemeenten het vergelijkbare bedrijfsafval dat zij inzamelen (zonder contract; restafval en selectieve stromen) niet meer scheiden van het huishoudelijk afval. Beide moeten als één cijfer gerapporteerd worden. Alleen het gemeentelijke bedrijfsafval (dus de eigen bedrijfsafvalstoffen van de gemeente) kan nog apart vermeld worden. Het niet vergelijkbare bedrijfsafval (zie 3.5.2.1 voor randvoorwaarden) dat ingezameld wordt door (of in opdracht van) de lokale besturen, moet via het gelijkaardig bedrijfsafval (zie hieronder) gerapporteerd worden.

Om het aanbod te berekenen, wordt alleen rekening gehouden met het afval dat huishoudens en bedrijven aanbieden voor inzameling. Sorteer- en verwerkingsefficiëntie zijn voor die indicator minder belangrijk. Dat uitgangspunt houdt een aantal wijzigingen in voor de berekening van het restafvalcijfer ten opzichte van de afgelopen planperiode.

Bij de opvolging van de doelstelling brengt de OVAM de sorteerresidu's niet langer in rekening. Alleen het pmd-sorteerresidu kan immers op een betrouwbare manier in kaart worden gebracht. Voor de andere sorteerresidu's zijn geen gegevens beschikbaar. Voor het huishoudelijk afval betekent dit concreet dat de hoeveelheid pmd-residu in de planperiode niet meer bij het restafvalcijfer van de gemeenten wordt gevoegd. De kwaliteit van de selectief ingezamelde stromen wordt opgevolgd via de hoeveelheid gemengd afval dat toekomt bij eindverwerkingsinstallaties. Die indicator wordt besproken in hoofdstuk 9 'Eindverwerking'. Volgt die laatste indicator een andere trend dan de aanbodindicator, dan zal de oorzaak onderzocht worden. De nodige maatregelen zullen genomen worden om de kwaliteit van de selectief ingezamelde stromen te waarborgen.

Ook de materiaalstromen die vrijkomen bij de na-sortering van restafval (bijvoorbeeld grofvuil) zijn niet eenvoudig in kaart te brengen. Daarom worden na-gesorteerde hoeveelheden niet langer in mindering gebracht van de ingezamelde hoeveelheden.

In de vorige planperiode werd de term 'gemeentevuil' gehanteerd. Dat is afval dat komt van openbare ruimten, van publieke vuilnisbakjes, van veegvuil en sluikstorten en dat ingezameld wordt door de gemeente. Dit afval wordt integraal bestempeld als huishoudelijk afval. Het is niet toegelaten om gemeentevuil administratief te scheiden als bedrijfsafval. Omdat de term 'gemeentevuil' tot verwarring leidt, wordt hij in de komende planperiode niet meer gebruikt. In plaats daarvan worden de onderdelen van gemeentevuil overgenomen, namelijk straat- en veegvuil, afval van publieke vuilnisbakjes en afval van het opruimen van sluikstorten. Gemeenten rapporteren minstens het straat- en veegvuil afzonderlijk. Veegvuil moet immers verwerkt worden in een grondreinigingscentrum, waar gemiddeld 80 procent wordt gerecycleerd als grond en 20 procent wordt afgevoerd voor verbranding. De OVAM past die 20-80-regeling toe op de gerapporteerde cijfers.

Afval uit gemeentelijke gebouwen, marktafval, strandafval, riool- en kolkenslib, reinigingsmateriaal van waterlopen, grachtafval, afval van begraafplaatsen, plantsoenafval en gemeentelijk groenafval, afval van de afbraak van kunstwerken, van wegen en van publieke gebouwen en slib van septische putten wordt beschouwd als gemeentelijk bedrijfsafval en moet dus als zodanig geregistreerd te worden, indien het afzonderlijk van de huishoudelijke afvalstoffen wordt ingezameld. Indien dit afval wordt ingezameld in een gezamenlijke inzamelronde met het huishoudelijk afval, wat een aparte registratie bemoeilijkt, wordt dit als huishoudelijk afval geregistreerd. In dit geval zullen de restfracties van dit afval in rekening worden gebracht bij de evaluatie van het behalen van de gemeentelijke doelstellingen voor restafval.

4.3.2 Opvolging van preventie

De OVAM berekent de ontkoppeling van de productie van afvalstoffen en de uitgaven van huishoudens op basis van de totale hoeveelheid huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval (restafval + selectieve stromen) enerzijds en de huishoudbudgetenquête van het ministerie van Economische Zaken (ADSEI) anderzijds. Voor de ontkoppeling volgt de OVAM de hoeveelheid afval die

geproduceerd wordt per euro consumptieve besteding door de huishoudens (herschaald volgens de index van de consumptieprijzen). Die ontkoppeling wordt in het jaar 1999 (referentiejaar van de index van consumptieprijzen) op 0 gezet.

Uit een beperkte analyse blijkt dat ongeveer 35 procent van alle bestedingen van huishoudens in de laatste vijftien jaar betrekking heeft op producten die relevant zijn voor de afvalproductie. De overige 65 procent heeft betrekking op diensten, huur, energie, ... Omdat die verhouding zeer constant is, gebruikt de OVAM de totale consumptie door huishoudens voor de berekening van de ontkoppeling.

De OVAM volgt de totale hoeveelheid huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval jaarlijks op en rapporteert de cijfers volgens de principes opgesomd onder 4.3.1.

4.3.3 Opvolging doelstelling bedrijfsrestafval

De OVAM volgt de doelstelling voor het bedrijfsrestafval op via een studie. Die brengt tweejaarlijks de hoeveelheid bedrijfsrestafval in kaart die privaatrechtelijke inzamelaars in Vlaanderen ophalen. De analyse gebeurt op basis van de afvalstoffenregisters van de belangrijkste afvalstoffeninzamelaars en -verwerkers. Hierbij wordt alleen rekening gehouden met het gelijkaardig restafval. Het afval dat ontstaat bij typische productiegerelateerde processen en het gevaarlijk afval valt dus buiten de scope.

Bij de opvolging van het bedrijfsrestafval worden dezelfde principes gehanteerd als bij het huishoudelijk afval: sorteeresidu's en eventuele na-gesorteerde hoeveelheden worden niet in rekening gebracht. Op die manier worden beide stromen op een gelijkaardige manier gemeten.

Voor 2013 bedraagt de nulmeting 795.883 ton bedrijfsrestafval.

De OVAM volgt de voortgang van de doelstelling tweejaarlijks op ten opzichte van die nulmeting.

4.3.4 Opvolging van de selectieve stromen

Hoewel voor de verschillende selectieve stromen geen doelstelling wordt geformuleerd, volgt de OVAM in de planperiode wel op of gezinnen en bedrijven meer en beter sorteren.

Voor het **huishoudelijk** restafval wordt minstens één sorteeranalyse uitgevoerd. Die resultaten worden vergeleken met de analyse van 2013. Op die manier volgt de OVAM de evolutie van de selectief in te zamelen stromen in het huishoudelijk restafval op.

Om het aandeel aan selectief in te zamelen stromen in het **bedrijfsrestafval** te kunnen opvolgen, voert de OVAM in de planperiode twee sorteeranalyses uit (een nulmeting plus een opvolgmeting). In vergelijking met het huishoudelijk restafval is een sorteeranalyse voor bedrijfsrestafval veel moeilijker. De samenstelling van het bedrijfsrestafval verschilt sterk, afhankelijk van de sector waarin het bedrijf actief is. Daarom worden via de nog uit te voeren sorteeranalyses van het bedrijfsrestafval alleen de grote trends rond de aanwezigheid van selectieve stromen in het bedrijfsrestafval opgevolgd.

Daarnaast gebeurt de opvolging van de effectief selectief ingezamelde stromen ook op basis van de bevraging bij de gemeenten en de studie van het bedrijfsafval opgehaald door privaatrechtelijke inzamelaars (zie 4.3.3).

Om de evolutie in de selectieve inzameling bij bedrijven verder in beeld te brengen, bekijkt de OVAM in 2016 of het haalbaar is om een barometer 'selectieve inzameling' te ontwikkelen. Die barometer zou het aantal recipiënten (containers) voor de selectieve inzameling van de verschillende stromen bij bedrijven moeten opvolgen. Op die manier kan de OVAM het gedrag van bedrijven op het vlak van selectieve inzameling in kaart brengen door na te gaan in welke mate bedrijven starten met een selectieve inzameling of hun selectieve inzameling verder uitbreiden. In eerste instantie wordt de praktische en financiële haalbaarheid onderzocht om de barometer te ontwikkelen. Nadien gaat de

OVAM na hoe vaak die barometer berekend kan worden, en ook welke selectieve stromen worden opgevolgd.

Als de ontwikkeling van zo'n barometer niet haalbaar blijkt te zijn, dan worden andere indicatoren ontwikkeld of wordt het aantal bedrijven dat selectief inzamelt verder opgevolgd via de forfaits (startforfait, containerforfait). Die forfaits kent VAL-I-PAC toe aan bedrijven voor het plaatsen van een selectieve container of recipiënt voor verpakkingsafval.

5 De burger

5.1 Rol van de lokale besturen

5.1.1 Doelstellingen op lokaal niveau

De doelstellingen voor huishoudelijk restafval en vergelijkbaar bedrijfsrestafval op lokaal niveau zijn terug te vinden in 4.1.2 van dit uitvoeringsplan.

Tegen 2022 moeten de vermelde doelstellingen gerealiseerd zijn. Maar de Vlaamse overheid ziet de lokale besturen als strategische partners in de uitvoering van het Vlaamse afval- en materialenbeleid. Zij staan veel dicht bij de burger en de lokale bedrijven en worden sneller geconfronteerd met nieuwe evoluties en praktische knelpunten (zie ook het Vlaams regeerakkoord). Het halen van de doelstellingen wordt dan ook in dat licht beoordeeld. In de komende planperiode wordt maximaal op maat van de lokale besturen gewerkt (zie ook 5.1.2). Zij krijgen actieve begeleiding om de vooropgestelde doelstellingen te realiseren.

Bij de evaluatie van de inzamelcijfers beoordeelt de OVAM vooral het effectieve beleid op het terrein. Lokale besturen die een doordacht afval- en materialenbeleid voeren, maar hun doelstellingen net niet halen, worden anders beoordeeld dan lokale besturen die een ontoereikend beleid voeren.

Om die laatste besturen te stimuleren om de doelstellingen toch te halen, ontwikkelt de OVAM in samenwerking met VVSG en Interafval een mix van instrumenten die bestraffen en/of belonen. In eerste instantie zullen de lokale besturen, die de verplichte bepalingen uit VLAREMA en de inspanningsverbintenissen uit dit uitvoeringsplan niet naleven, niet meer in aanmerking komen voor ondersteuning via het subsidiebesluit van de OVAM.